

9. Dougiamas M. Reading and Writing for Internet Teaching. URL: <http://dougiamas.com/writing/readwrite.html> (15.10.2020).
10. Garrison D. R., Archer W., Anderson T. (2003). A theory of critical inquiry in online distance education. In M. Moore & G. Anderson (Eds.), *Handbook of distance education* (pp. 113–127). New York, NY: Erlbaum.

Veritov O. I. Use of distance learning methods in the process of forming entrepreneurial culture of educators

The article describes the methods of distance learning, namely: methods of group teaching without feedback; individual learning methods with feedback; methods that involve active interaction between all participants in the educational process, which presuppose the possibility of their application in the process of forming the entrepreneurial culture of future bachelors in physical culture and sports. It has been determined that most of the methods of group teaching without feedback (online lectures, modules «Database» and «Book» Moodle) can be used as a means of providing and generalizing the theoretical material of academic disciplines. Using the modules «Choice», «Test» and «Task» Moodle allows you to conduct surveys to test understanding and stimulate students' understanding of the material. Thus, these teaching methods can be considered as mechanisms to provide feedback between teachers and students, mostly to control the independent work of the latter. It has been determined that the practical value for the process of forming the entrepreneurial culture of future bachelors in physical culture and sports is: the use of the module «Links» Moodle (to support the lecture material with visual examples according to the topic of discussion); method of creating glossaries (to create a resource «useful tips» to summarize the experience of students in the study of practical disciplines, creating an area for sharing useful videos, images or audio files); use of the Forum and Chat modules Moodle (for long-term online discussion of controversial issues and as a help center, where teachers can give advice to students, as well as students can give advice to each other); use of the Moodle Wiki module (for collaboration of students in the creation of the content aimed at forming an entrepreneurial culture); conducting ZOOM-conferences with stakeholders (to hold discussions between students and entrepreneurs-practitioners the most challenging issues of employment, entrepreneurial risks, career prospects in the industry, etc.).

Key words: *entrepreneurial culture, teaching methods, distance learning, Moodle platform, control of independent work, conferences with stakeholders.*

УДК 37.111.11

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.76.06>

Виноградова О. В.

СИСТЕМА СУЧАСНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ: ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ

Здійснено аналіз поняття «соціальна робота» з дітьми з інвалідністю. Проаналізовано проблеми соціальної інтеграції дітей з особливими потребами. Обґрунтовано систему сучасної соціальної роботи з дітьми з інвалідністю в аспекті традицій та інновацій.

Теоретичну та методологічну основу статті становлять роботи вітчизняних та закордонних учених, присвячені питанням традицій та інновацій у системі сучасної соціальної роботи з дітьми з інвалідністю. Встановлено, що серед інновацій в організації соціальної роботи з дітьми з інвалідністю є інтегровані центри денного перебування. Розкрито модель інтегрованого центру денного перебування для дітей з інвалідністю, яка спрямована на виконання вимог державних нормативно-правових документів та на розроблення інноваційної технології соціальної роботи з дітьми з інвалідністю. Розглянуто новітні інноваційні технології соціальної роботи, під якими розуміють створення таких умов, які дозволять дітям з інвалідністю набутти навичок соціальної мобільності в майбутньому, отримати більший доступ до освітніх можливостей, сформувані нові соціальні зв'язки.

Важливим аспектом проведення соціальної роботи з дітьми з інвалідністю на сучасному етапі вважаємо інклюзію, що передбачає інтеграцію дітей у загальноосвітній простір незалежно від стану здоров'я та рівня розвитку.

Однією із сучасних інновацій у соціальній роботі також є включення елементів інклюзії у вигляді впровадження проєкту «інклюзивного балу». Метою проєкту «інклюзивного балу» стає сприяння фізичному і духовному вихованню, соціалізація, реабілітація дітей з інвалідністю підліткового віку засобами танцю.

Незважаючи на систематичні та цілеспрямовані наукові пошуки в галузі дослідження системи сучасної соціальної роботи з дітьми з інвалідністю, окремі аспекти цього явища досі залишаються маловивченими науковцями в галузі соціальної роботи. У зв'язку із цим аналіз системи сучасної соціальної роботи з дітьми з інвалідністю в аспекті традицій та інновацій нині є релевантними і значущими.

Ключові слова: *соціальна робота, соціальна інновація, соціальна традиція, інклюзія, діти з інвалідністю.*

У сучасних умовах реформування системи надання соціальних послуг вразливим категоріям сімей та осіб в Україні, зокрема дітям з інвалідністю, актуалізується питання підвищення рівня надання таких послуг відповідно до європейських стандартів, пошуку шляхів найшвидшого й ефективного вирішення проблем сімей, що виховують дітей з інвалідністю, комплексного підходу до задоволення їхніх потреб. Водночас існує суперечність між необхідністю вирішення економічних, медико-соціальних, соціальних, психолого-педагогічних та інших проблем родини, що виховує дитину з інвалідністю, та неможливістю повноцінно

здійснити таку роботу через недостатню координованість таких послуг соціальними суб'єктами, розрізненість надання соціальних послуг, бюрократичні перепони, недосконалість законодавства тощо.

Організація соціальної роботи з дітьми з інвалідністю, які внаслідок вад психічного або фізичного розвитку потребують сторонньої допомоги як членів родини, так і суспільства загалом, передбачає насамперед усебічну підтримку з боку фахівців соціальної сфери з метою дотримання конституційних прав дітей на повноцінне життя. Отже, організація соціальної роботи із цією категорією дітей у сучасному аспекті спрямовується не лише на соціальну та медичну реабілітацію, а й на створення належних умов, за яких дитина з інвалідністю зможе реалізувати себе в суспільстві повною мірою.

Дослідження проблем соціальної роботи як суспільного явища серед вітчизняних учених проводили Т. Семигіна, І. Грига, І. Мигович, Н. Кабаченко й інші. Окремі аспекти соціальної роботи з дітьми з інвалідністю та їх соціалізацією висвітлювали О. Рассказова, В. Вишемирський, В. Засенко, Л. Каган, О. Дікова-Фаворська, А. Шведов, А. Капська, Ж. Петрочко, О. Савченко.

Основні парадигми соціально-педагогічної підтримки сімей із дітьми з інвалідністю розкрито у працях Т. Алексєнко, Ю. Богінської, Т. Чечко.

Питанням соціально-педагогічної роботи із сім'ями, що виховують дітей з обмеженими фізичними можливостями, в умовах реабілітаційного центру присвячено дисертаційну роботу Н. Грабовенко.

Питання соціально-педагогічної роботи із сім'ями, у яких виховується дитина з інвалідністю, висвітлено в наукових дослідженнях: А. Бучака, Н. Грабовенко, О. Ворошук та Л. Габорак, І. Іванової, А. Капської, І. Макаренко, Я. Юрків та інших.

Грунтовні дослідження з даної проблематики серед закордонних науковців здійснювали Г. Тард, Т. Парсонс, М. Річмонд, Х. Перлман, Х. Нортон, Я. Морено.

Мета статті – обґрунтувати систему сучасної соціальної роботи з дітьми з інвалідністю в аспекті традицій та інновацій.

Для досягнення мети були використані загальнонаукові методи аналізу, синтезу, узагальнення. Пошук інформації здійснювався в таких електронних базах, як Google Scholar, на українських та закордонних веб-сайтах, присвячених теоретичним і методичним розробкам щодо традицій та інновацій у системі сучасної соціальної роботи з дітьми з інвалідністю.

Увага до проблем дітей з інвалідністю значно зросла у світі останнім часом. Незважаючи на поліпшення якості їхнього життя, актуальність організації соціального захисту дітей з інвалідністю та членів їхніх сімей визначається неухильним зростанням числа людей з інвалідністю. Отже, у світі приблизно 450 мільйонів людей (а це майже десята частина населення) мають порушення психофізичного розвитку. Дані Всесвітньої організації охорони здоров'я свідчать, що число дітей-інвалідів у світі досягає 13 % (3 % дітей народжуються з вадами інтелекту та 10 % дітей з іншими психічними та фізичними вадами). Загалом у світі налічується приблизно 200 мільйонів дітей з обмеженими можливостями, і ця кількість, на жаль, зростає. За даними Держкомстату, в Україні станом на 1 січня 2018 р. налічувалося 159,044 тис. дітей з інвалідністю. Проте загальна кількість дітей, які підпадають під широку категорію «з особливими потребами», набагато більша. За різними експертними оцінками, таких налічується майже 330 тис. (якщо розрахувати за європейською класифікацією, куди потрапляють також діти біженців та інші категорії) [1, с. 59].

Ставлення до людей з інвалідністю завжди було показником економічної і моральної зрілості будь-якого суспільства. На порядку денному українського суспільства стоїть створення національної системи соціальної підтримки осіб з інвалідністю. Така система має ґрунтуватися на цільовому підході з вирішенням зазначених проблем кожної особи з інвалідністю, а також відповідати принципам соціальної справедливості. У цьому аспекті варто згадати слова видатного українського філософа Григорія Сковороди, який розмірковує про людей, уражених хворобою, та ставить риторичне запитання: «Невже гадаєш, що премилосердна й дбала матір наша природа зачинила їм двері до щастя, ставши для них мачухою?» [2, с. 8]. Цим питанням нині задаються безліч освітян, а також спеціалістів із соціальної реабілітації дітей з інвалідністю.

Взаємозв'язок між людиною з обмеженими можливостями та соціумом є фундаментом сучасної системи організації соціальної роботи із цією категорією осіб. Соціальні умови звужують можливості самореалізації дітей з інвалідністю, тобто такі діти розглядаються радше як дискримінована група, аніж аномальна. Головною умовою подолання цього стає організація інтеграції людей з обмеженими можливостями в суспільство. Ідеться про створення умов для максимально можливої самореалізації дітей з інвалідністю [3, с. 38].

Протягом багатьох років соціальна робота з дітьми з інвалідністю розвивалася від елементарного догляду за ними у спеціальних закладах до навчання та реабілітації [4, с. 355]. В останні десятиліття намітилася інтеграція та включення осіб з інвалідністю до повноцінного життя суспільства, визнання їхніх потенційних можливостей. Відбувається формування нової концепції незалежного життя людей з обмеженими можливостями за одночасного акценту на взаємній допомозі та підтримці перед випробуваннями, зумовленими інвалідністю. Соціальний працівник у роботі з дитиною з інвалідністю ставить за мету забезпечення її емоційного, соціального, фізичного й інтелектуального розвитку, а також максимальне розкриття її потенціалу для навчання.

В основних нормативних документах України про освіту вжито такі терміни: «діти, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку», «особи, які мають вади у фізичному чи розумовому роз-

витку і не можуть навчатися в масових навчальних закладах», «молодь з інвалідністю», «діти з тяжкими порушеннями розвитку» [5; 6, с. 12].

Аналіз нормативно-правової бази свідчить про те, що соціальна робота з дітьми з інвалідністю виходить на новий щабель розвитку, регламентує та забезпечує дотримання прав і свобод, гарантованих дітям з інвалідністю законодавством України та міжнародно-правовими актами.

На сучасному етапі розвитку державної соціальної сфери відбуваються докорінні зміни соціальної політики та стратегії щодо технологій соціальної роботи з особами з інвалідністю, зокрема з дітьми. Українське суспільство потребує розроблення та впровадження нових технологій соціальної роботи з дітьми з інвалідністю, що дозволить їм набути соціального досвіду та вирішити низку проблем. Серед найактуальніших видів технологій соціальної роботи з дітьми з інвалідністю виділяємо соціальну діагностику, соціальну реабілітацію та соціальну адаптацію. Залучення світового досвіду з використанням сучасних технологій у соціальній сфері сприяє створенню інноваційних систем у соціальній сфері в Україні. Зокрема, на сучасному етапі можна спостерігати поступове переосмислення сутності та технологій соціальної роботи з дітьми з інвалідністю.

Під «новітніми технологіями соціальної роботи» ми розуміємо соціальні інновації, нововведення, які допомагають вирішити ті соціальні проблеми, які складно або неможливо вирішити за допомогою звичних традиційних методів соціальної роботи з дітьми з інвалідністю. Отже, рушійними силами соціальних інновацій є соціальні проблеми, які виникають на тлі зміни зовнішнього середовища. Завданням соціальних інновацій стає пришвидшення процесів соціальної мобільності [7, с. 13].

Серед інновацій необхідно зазначити організацію соціальної роботи з дітьми з інвалідністю в умовах інтегрованих центрів денного перебування. Групи денного перебування формуються з дітей, які проживають у сім'ях, інтернатних закладах тощо і потребують соціальної, психологічної, педагогічної, медичної, правової та інших видів допомоги. У таких центрах протягом дня дітям з інвалідністю, у яких немає медичних протипоказань для перебування в колективі, надаються соціальні послуги денного догляду, соціальної адаптації, соціальної реабілітації, інші соціальні послуги з метою усунення обмежень життєдіяльності [8]. Працівники інтегрованих центрів денного перебування проводять комплексну реабілітацію дітей з інвалідністю. Їх навчання відбувається за індивідуальною формою. Велика увага приділяється фізкультурно-спортивній реабілітації дітей.

В інтегрованому центрі денного перебування дитина з інвалідністю та її родина можуть отримати різноманітні послуги, зокрема: соціальну, психологічну, педагогічну, медичну, правову й інші види допомоги; денний догляд та забезпечення дітей харчуванням (від одного до чотирьох разів на добу); проведення різноманітних корекційних заходів, залучення дітей до програм, які спрямовані на формування фізичного, духовного та психологічного здоров'я дітей з інвалідністю, сприяння у здобутті ними освіти з урахування індивідуального рівня підготовки, особистісне становлення дитини, формування навичок самообслуговування, набуття досвіду отримання соціальних зв'язків, організація соціального супроводу родин, у яких виховуються діти з особливими потребами, а також проведення комплексної групової та індивідуальної роботи з батьками або особами, які їх замінюють.

Застосування на практиці культурологічних та мистецьких засобів дозволяє прискорити процес реабілітації дітей з інвалідністю, їх соціальної інтеграції, а також сприяє підвищенню життєвої активності загалом. Крім того, соціокультурна реабілітація сприяє розширенню творчого потенціалу дитини з обмеженими можливостями. В основі процесу соціокультурної реабілітації лежать різнопрофільні проекти, культурно-дозвільні заходи (інформаційно-освітні, розвиваючі тощо). Ці заходи спрямовані на розвиток комунікативних навичок, набуття досвіду соціальної взаємодії, нових умінь і навичок, розширення кола спілкування. Проекти – це та форма роботи, яка є досить актуальною і дуже цікавою, адже вона є новою для нашого суспільства.

Важливим аспектом проведення соціальної роботи з дітьми з інвалідністю на сучасному етапі вважається інклюзія (від inclusion – «долучення до будь-кого або до будь-чого») – процес інтеграції дітей у загальноосвітній простір незалежно від стану їхнього здоров'я та рівня розвитку.

Останнім часом активізувалися наукові пошуки форм і методів роботи з дітьми в інклюзивному освітньому просторі, як у методологічному, так і в практичному вимірах [9]. Однією із сучасних інновацій у соціальній роботі є включення елементів інклюзії у вигляді впровадження проекту «інклюзивного балу».

Метою проекту «інклюзивного балу» стає сприяння фізичному і духовному вихованню, соціалізація, реабілітація дітей з інвалідністю підліткового віку засобами танцю. Пропаганда фізичної культури і танців, спорту серед дітей із вадами розвитку. Такі проекти сприяють популяризації творчій діяльності та здорового способу життя в інклюзивному середовищі, а також поліпшенню якості життя дітей з інвалідністю.

Отже, у процесі реалізації проекту в його учасників формується уявлення про проектну діяльність, розкривається їхній творчий і науковий потенціал, надається можливість самореалізації особистості. Упровадження таких проектів руйнує соціальні бар'єри, включає дітей з інвалідністю в суспільство.

Висновки. У статті проаналізовано систему сучасної соціальної роботи з дітьми з інвалідністю в аспекті традицій та інновацій. У процесі дослідження розглянуто особливості реалізації соціальної роботи для забезпечення інтеграції дітей з інвалідністю в суспільство. Окреслено причини, які зумовлюють потребу в дослідженні

традицій та інновацій у системі сучасної соціальної роботи з дітьми з інвалідністю. Результати проведеного дослідження свідчать про те, що система сучасної соціальної роботи з дітьми з інвалідністю постійно розвивається та вдосконалюється. Залучення інноваційних моделей соціальної підтримки дітей дозволяє їм адаптуватися в нових реаліях суспільного життя та якомога краще інтегруватися до соціуму. Упровадження інноваційних методів соціальної роботи є нагальною необхідністю для соціокультурної реабілітації дітей з інвалідністю.

Стаття не вичерпує всіх аспектів наукової проблеми. Перспективи подальших наукових розвідок убачаємо в більш детальному вивченні інновацій соціальної роботи з дітьми з інвалідністю.

Використана література:

1. Кармазіна О. Захист дітей, які потребують особливої уваги суспільства : статистичний збірник. Київ : Державна служба статистики України, 2018. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/07/zb_zdpus_2017.pdf.
2. Сковорода Г. Розмова п'яти подорожніх про істинне щастя в житті. 1770. URL: <http://sites.utoronto.ca/elul/Skovoroda/Rozmova5.pdf>.
3. Ревть А. Сутність та специфіка організації соціальної роботи з дітьми із функціональними обмеженнями. *Молодь і ринок*. 2016. № 8 (139). С. 38–42.
4. Архипова С., Майборода Г., Майборода О. Методи та технології роботи соціального педагога. Черкаси, 2008.
5. Про освіту : Закон України, за станом на 23 травня 2017 р. / Верховна Рада України. Київ : Парламентське видавництво. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
6. Колупаєва А., Софій Н., Найда Ю. Інклюзивна школа: особливості організації та управління : навчально-методичний посібник / за заг. ред. Л. Даниленко. Київ, 2007.
7. Галушка С., Постригань А. Актуальні напрями сучасної соціальної роботи. *Соціальна робота: теорія, історія, інновації* : конференція. 2014. С. 13–14.
8. Деякі питання діяльності центрів надання соціальних послуг : постанова Кабінету Міністрів України від 3 березня 2020 р. № 177. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/177-2020-%D0%BF#Text>.
9. Horishna N. The development of the category of inclusive education in philosophical-educational concepts and modern scientific discourse. *Social work and education*. 2020. № 7 (1). P. 56–64.

References:

1. Karmazina, O. O. (2018). Zakhyst ditej, yaki potrebuyut' osobly'voyi uvagy' suspil'stva [Protecting children in need of special attention of society]: *Staty'sty'chny'j zb. Ky'yiv: Derzhavna sluzhba staty'sty'ky' Ukrainy'*. Retrieved from: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/07/zb_zdpus_2017.pdf [in Ukrainian].
2. Skovoroda, G. S. (1770). *Rozmova p'yaty' podorozhnikh pro isty'ne shhastya v zhy'tti Rozmova p'yaty' podorozhnikh pro isty'ne shhastya v zhy'tti* [Talk of five travelers about true happiness in life]. Retrieved from: <http://sites.utoronto.ca/elul/Skovoroda/Rozmova5.pdf> [in Ukrainian].
3. Revt, A. (2016). Sutnist' ta specy'fika organizaciyi social'noyi roboty' z dit'my' iz funkcional'ny'my' obmezhenyamy' [Essence and specific of social work with children with disabilities]. *Molod' i ry'nok*, № 8 (139), 38–42. [in Ukrainian].
4. Arkhy'pova, S., Majboroda, G., Majboroda, O. (2008). *Metody' ta tehnologiyi roboty' social'nogo pedagoga* [Methods and technologies of social pedagogical work]. Cherkasy'. [in Ukrainian].
5. Verkhovna Rada Ukrainy' [Verkhovna Rada of Ukraine] (2017). *Zakon Ukrainy' «Pro osvitu»: za stanom na 23 trav. 2017 r.* [Law of Ukraine «On education»: for an apartment on May 23.2017] Oficijne vy'davny'czstvo: Ky'yiv: Parlaments'ke vy'davny'czstvo [Official publishing house: Kyiv: Parliamentary publishing house.]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].
6. Kolupayeva, A. A., Sofij, N. Z., Najda, Yu. M. (2007). Inklyuzy'vna shkola: osobly'vosti organizaciyi ta upravlinnya [Inclusive school: features of organization and management]: *navchal'no-metody'chny'j posibny'k*. pid zag. red. L. I. Dany'lenko. Kyiv. [in Ukrainian].
7. Galushka, S. V., Postry'gan', A. Yu. (2014). Aktual'ni napryamky' suchacnoyi sozial'noyi roboti [Current tips of social work]: *konferenciya «Social'na robota: teoriya, istoriya, innovatyka»*, 13–14. [in Ukrainian].
8. Kabinet Ministriv Ukrainy' [Cabinet of Ministers of Ukraine] (2020). *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy' «Deyaki py'tannya diyal'nosti centriv nadannya social'ny'kh poslug» vid 03.03.2020 № 177.* [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «Some issues of the centers of social services»]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/177-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
9. Horishna, N. (2020). The development of the category of inclusive education in philosophical-educational concepts and modern scientific discourse. *Social work and education*, 7 (1), 56–64.

Vynohradova O. V. System of modern social work with children with disabilities: traditions and innovations

The article analyzes the concept of «social work» with children with disabilities. Problems of social integration of children with special needs are analyzed. The system of modern social work with children with disabilities in the aspect of traditions and innovations is substantiated.

The theoretical and methodological basis of the article are the works of domestic and foreign scientists on issues of tradition and innovation in the system of modern social work with children with disabilities. It is established that among the innovations in the organization of social work with children with disabilities are integrated day care centers. The model of the integrated day care center for children with disabilities is revealed, which is aimed at fulfilling the requirements of state normative-legal documents and at developing innovative technologies of social work with children with disabilities.

The newest innovative technologies of social work are considered, which means the creation of such conditions that will allow children with disabilities to acquire skills of social mobility in the future, gain greater access to educational opportunities, to form new social ties.

An important aspect of social work with children with disabilities at the present stage is inclusion, which involves the integration of children into the general education space, regardless of health status and level of development.

One of the modern innovations in social work is also the inclusion of elements of inclusion in the form of the implementation of the project «inclusive ball». The aim of the «inclusive ball» project is to promote physical and spiritual education, socialization, rehabilitation of children with adolescent disabilities through dance.

Despite systematic and purposeful scientific research in the field of research of the modern social work system with children with disabilities, some aspects of this phenomenon still remain insufficiently studied by scientists in the field of social work. Therefore, the analysis of the system of modern social work with children with disabilities in terms of traditions and innovations is currently relevant and meaningful.

Key words: social work, social innovation, social tradition, inclusion, children with disabilities.

УДК 378.011.31:785

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.76.07>

Врубель Г. Ф.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА НА ЗАНЯТТЯХ ХОРОВОГО ДИРИГУВАННЯ

Автор статті актуалізує проблему підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва на засадах компетентнісного підходу, визначено ключові позиції формування спеціальних (фахові, предметні) компетентностей, шляхи реалізації компетентнісного підходу. У статті розкриваються питання активізації навчально-виховного процесу через переорієнтацію фахового навчання і виховання на практичну підготовку, на формування здатності випускників закладів вищої освіти використовувати фундаментальні фахові знання у своїй виконавській діяльності. Спираючись на концептуальні позиції компетентнісної освіти, інноваційні підходи до організації освітнього процесу, оновлені вимоги до професійної діяльності педагога-музиканта, автор статті розкриває логіку формування професійних компетентностей майбутніх учителів музики засобами диригентсько-хорових дисциплін. Висвітлюються низка предметних компетенцій, які охоплюють різні види музичної діяльності студентів. Розглянуто комплекс фахових компетенцій, які формуються у процесі вивчення курсу хорового диригування як навчального предмета і виду мистецтва, що забезпечує якість професійної підготовленості майбутнього вчителя музичного мистецтва. Аналітика автором досліджень і публікацій засвідчує наявність різних підходів до визначення поняття «компетентність», у статті розкриваються різні аспекти професійної компетентності вчителя музичного мистецтва, розглядається реалізація компетентнісного підходу у професійній підготовці майбутніх учителів музики, звертається увага на фахову компетентність майбутнього вчителя музичного мистецтва, яку автор характеризує як здатність застосовувати в нових умовах набуті знання, уміння й досвід музично-педагогічної діяльності, особливості її формування. Автором статті розкрито багатогранність диригентської професії, охарактеризовано взаємозв'язок загальнопедагогічних та суто професійних методів навчання.

Ключові слова: компетентнісний підхід, компетенція, компетентність, професійна компетентність, фахові компетенції, професійна підготовка, творча самореалізація, сучасні інформаційні технології.

Провідним завданням закладів вищої педагогічної освіти залишається формування професійної компетентності фахівців. Забезпечення відповідності сучасним стандартам якості підготовки високоосвічених компетентних учителів є пріоритетним напрямом розвитку системи професійно-педагогічної освіти. Як відомо, не всі випускники вітчизняних вишів конкурентоспроможні на ринку праці, цим засвідчують неспрямованість нашої освітньої підготовки в її практичному втіленні. Тривалий час сучасна українська школа відчуває нестачу високопрофесійних учителів музичного мистецтва, які досконало володіють своїм фахом, готові до постійного професійного зростання та комунікації на ринку освітніх послуг, здатних до організації педагогічного процесу за технологіями компетентнісної освіти, що є безальтернативною умовою формування комплексу навчальних компетентностей учнів. Упровадження у професійній підготовці майбутніх учителів компетентнісного підходу дає змогу узгодити результати освіти з потребами ринку праці, формувати, розвивати й удосконалювати комплекс соціально-особистісних і професійно-педагогічних компетентностей здобувачів вищої освіти.

Особливе місце в роботі вчителя музики посідає диригентсько-хорова складова частина через те, що серед усього спектра видів музичної діяльності хоровий спів є найдоступнішим для учнів і надзвичайно потужним засобом виховання.

Педагогічний потенціал диригентсько-хорової діяльності має великі можливості в підготовці педагогів-музикантів, на що вказують дослідження Л. Бірюкової, Н. Гречаник, І. Коваленко, А. Растригіної, Т. Раструби, С. Світайло, Т. Смирнової, З. Софроній, Н. Тарарак, І. Цюряк та інших. Модернізація сучасної освіти і розроблення педагогічної науки спрямовані на нове бачення особистості вчителя як суб'єкта освіти, професійна компетентність і практична виконавська діяльність якого мають стати еталоном для наслідування їх учнями. Надзвичайно багатий науковий потенціал національної системи освіти, на який доцільно спиратися